

समयः - घण्टात्रयम्
अङ्काः - १००

दिनम् - प्लव सं॥ माघकृष्णद्वादशी
मानुवासरः, २७.०२.२०२२

I अ. संस्कृतेन व्याख्यात ।

१. महीयांसः प्रकृत्या मितभाषिणः ।
२. महाजनस्य सम्पर्कः कस्य नोन्नतिकारकः ।

आ. एकेन वाक्येन संस्कृतेन उत्तरं लिखत । (दशानाम्)

१. वसन्तस्य प्रभावेण कः न विचलितः ?
२. महर्षेः नारदस्य वचनं श्रुत्वा हिमालयः किं कृतवान् ?
३. ऋषयः किमर्थं गौरीशिखरं समागतवन्तः ?
४. सप्तर्षयः किमर्थं स्मृताः ईश्वरेण ?
५. दमयन्तीं दिक्पालानां समीपं के नीतवन्तः ?
६. कुत्र कुमारस्य जन्मोत्सवः समाचरितः ?
७. कलिपुरुषस्य सैन्ये के आसन् ?
८. दमयन्त्याः आश्चर्यस्य कारणं किम् ?
९. राज्ञां प्रशंसां सभान्ते के वाचयन्ति स्म ?
१०. पार्वत्याः पूर्वजन्मनः पितुः नाम किम् ?
११. मन्मथस्य धनुः कैः निर्मितम् ?
१२. दिक्पालकाः काम् अर्हन्ति ?

इ. ससन्दर्भं संस्कृतेन व्याख्यात ।

१. अहं पराधीनः, परसैन्ये स्थितः ।
२. भवान् कः ? कथं वा अन्तःपुरं प्रविष्टः ?
३. सर्वदा ध्रुमावृतः भव ।

ई. द्वयोः श्लोकयोः पदविभागम्, अन्वयम्, आकाङ्क्षापद्धत्या अन्वयरचनां च कृत्वा तात्पर्यं संस्कृतेन लिखत ।

(प.प.प.)

१. ततो मृगेन्द्रस्य मृगेन्द्रगामी वधाय वध्यस्य शरं शरण्यः ।
जाताभिषङ्गो नृपतिर्निषङ्गात् उद्धर्तुमैच्छत् प्रसभोद्धतारिः ॥
२. अथ प्रजानामधिपः प्रभाते जायाप्रतिग्राहितगन्धमाल्याम् ।
वनाय पीतप्रतिबद्धवत्सां यशोधने धेनुमुषेर्मुमोच ॥
३. आस्वादवद्भिः कवलैस्तृणानां कण्डूयनैर्दशनिवारणैश्च ।
अव्याहतैः स्वैरगतैः स तस्याः सम्राट् समाराधनतत्परोऽभूत् ॥

II अ. सुभाषितयोः अन्वयार्थं तात्पर्यं च संस्कृतेन लिखत ।

१. यदचेतनोऽपि पादैः स्पृष्टः प्रज्वलति सवितुरिनकान्तः ।
तत्तेजस्वी पुरुषः परकृतनिकृतिं कथं सहते ॥
२. यथा धेनुसहस्रेषु वत्सो विन्दति मातरम् ।
तथा पुराकृतं कर्म कर्तारमनुगच्छति ॥

आ. संयोज्य लिखत ।

१. वेङ्कटाध्वरिः	क) उत्तररामचरितम्
२. धनपालः	च) कादम्बरी
३. भवभूतिः	ट) विश्वगुणादर्शचम्पूः
४. बादरायणः	त) तिलकमञ्जरी
५. बाणभट्टः	प) प्रस्थानत्रयम्

इ. सन्नन्तरूपाणि लिखत ।

१. नेतुम् इच्छति =
२. आप्तुम् इच्छवः =
३. वक्तुम् इच्छा =
४. दातुम् इच्छसि =
५. गन्तुम् इच्छामः =

ई. निजन्तरूपाणि लिखत ।

१. शृणोति =
२. दृष्टवान् =
३. दत्त्वा =
४. अतिष्ठत् =
५. करिष्यामि =

III अ. दशभिः वाक्यैः शाब्दालङ्कारं संस्कृतेन विवृणुत ।

- आ. निर्दिष्टलिङ्गेषु तत्प-प्रत्ययान्तं, तमप-प्रत्ययान्तं च रूपं लिखत ।
१. प्रसिद्ध (स्त्री)
 २. तीक्ष्ण (नपुं)
 ३. कर्कश (पुं)

इ. संस्कृतेन उत्तरं लिखत ।

१. कस्य वर्णस्य व्यवधानेन 'मारीचनेन' इत्यत्र णत्वो न भवति ?
२. 'कर्मकराणाम्' इत्यत्र णत्वस्य निमित्तं किम् ?
३. निमित्त-नकारयोः मध्ये के वर्णाः सन्ति 'पारायणम्' इत्यत्र ?
४. अनयोः शुद्धरूपं चिनुत - सम्पर्कन/सम्पर्केण

ई. अपत्यार्थं कतिविधतद्धितप्रत्ययाः विहिताः ? सोदाहरणं लिखत ।

IV अ. विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत ।

१. कृष्णार्जुनसंवादः
२. प्रतिमानुवासरम्
३. कलुषितहृदयः
४. द्वाविंशतिः
५. त्रिवेदी
६. पाणिपादम्

आ. समस्तपदं समासनाम च लिखत ।

१. विद्या धनं यस्य सः
२. असुराणाम् अस्त्राणि
३. वेङ्कटु इति नगरम्
४. धनेन मान्यः
५. अस्पष्टं स्पष्टं कृत्वा
६. वरं ददाति इति

इ. गुरु-लघु-विह्वम् अङ्कयित्वा, गणनाम लिखत ।

१. जीवितम्
२. सन्तोषः
३. विमृश्य
४. नयति

ई. गुरु-लघु-विह्वम् अङ्कयित्वा, गणनाम विलिख्य वृत्तनाम, वृत्तलक्षणं च लिखत ।

शशाम वृष्ट्यापि विना दवाग्निः आसीद्विषेशा फलपुष्पवृद्धिः ।

V अ. 'परमेश्वरप्रीत्यर्थं पार्वत्याः तपश्चरणम्' इति विषयम् अधिकृत्य संस्कृतेन लघुप्रबन्धं लिखत ।

(प.प.प.)

आ. ग्रामजीवनम् उत नगरजीवनम् ।

अथवा

परिसरसंरक्षणे मम योगदानं किम् ? इति विषयम् अधिकृत्य दशभिः वाक्यैः संस्कृतेन स्वाभिप्रायं कथयत ।

इ. मार्गसमीकरणार्थं नगरपालिकाकार्यालयं प्रति संस्कृतेन पात्रं लिखत ।

ॐ
संस्कृतभारती
पत्रालयद्वारा संस्कृतम्
कोविदपरीक्षा

समय - घण्टात्रयम्
अङ्काः - १००

दिनम् - शुभकृत सं ॥ भाद्रपदशुक्लप्रतिपद्
भानुवासरः, २८.०८.२०२२

- I अ. संस्कृतेन व्याख्यात ।** २
१. यद्यदाचरति श्रेष्ठः तत्तदेवेतरो जनः ।
२. यान्ति न्यायप्रवृत्तस्य तिर्यञ्चोऽपि सहायताम् ।
- आ. सुभाषितयोः अन्वयार्थं तात्पर्यं च संस्कृतेन लिखत ।** ४
१. भीमं वनं भवति तस्य पुरं प्रधानं
सर्वो जनः सुजनतामुपयाति तस्य ।
कृत्स्ना च भूर्भवति सन्निधिरत्नपूर्णा
यस्यास्ति पूर्वसुकृतं विपुलं नरस्य ॥
 २. किं चन्द्रमाः प्रत्युपकारलिप्सया
करोति गोभिः कुमुदावबोधम् ।
स्वभाव एवोन्नतचेतसां सतां
परोपकारव्यसनं हि जीवितम् ॥
- इ. द्वयोः श्लोकयोः पदविभागम्, अन्वयम्, आकाङ्क्षापद्धत्या अन्वयरचनां च कृत्वा तात्पर्यं संस्कृतेन लिखत ।** ८
१. भक्त्या गुरौ मय्यनुकम्पया च प्रीतास्मि ते पुत्र ! वरं वृणीष्व ।
न केवलानां पयसां प्रसूतिम् अवेहि मां कामदुष्टां प्रसन्नाम् ॥
 २. सेयं स्वदेहार्पणनिष्क्रेण न्याय्या मया मोचयितुं भवतः ।
न पारणा स्याद्विहता तवैवं भवेदलुप्तश्च मुनेः क्रियार्थः ॥
- ई. एकेन वाक्येन संस्कृतेन उत्तरं लिखत । (दशानाम्)** १०
१. प्राणत्यागे संस्थिते अपि किं न कर्तव्यम् ?
 २. चन्दनवृक्षः कस्य मुखं सुरभयति ?

(प.प.प.)

- II अ. संस्कृतेन उत्तरं लिखत ।** ६
१. संस्कृतनाटकेषु रङ्गे किं किं न दर्शनीयम् ?
 २. इतिहासः नाम कः ?
 ३. चम्पूकाव्यलक्षणं दण्डिना कथं निरूपितम् ?
- आ. ससन्दर्भं संस्कृतेन व्याख्यात ।** १२
१. प्रभो ! किमर्थं मां भवान् स्मृतवान् ?
 २. राजन् ! निषधदेशाधिपः नलः एव दमयन्त्याः अनुरूपः वरः ।
 ३. हे पार्वति ! तव तपसा अहं क्रीतः ।
 ४. महानुभाव ! भवान् एव दिक्पालकान् प्रार्थयतु ।
- इ. उचितैः रूपैः रिक्तस्थानानि पूरयत ।** ६
१. मुमोच
 २. अभूम्
 ३. आस्वादवद्भिः
 ४. हन्ति
 ५. आयुधधारिणम्
 ६. मत्
- ई. दशाभिः वाक्यैः वर्णयत ।** ५
- कुमारस्य जननम् ।
- अथवा**
- नलदमयन्त्योः विवाहः

III अ. संयोज्य लिखत । ५

१. बृहज्जातकम्	क) मधुराविजयम्
२. गङ्गादेवी	ख) बृहज्जातकमञ्जरी
३. त्रिविक्रमभट्टः	ग) वराहमिहिरः
४. क्षेमेन्द्रः	घ) नलचम्पूः
५. भट्टनारायणः	ङ) वेणीसंहारनाटकम्

आ. उदाहरणद्वयं दत्त्वा अतिशयोक्त्यलङ्कारं संस्कृतेन विवृणुत । ५

इ. सन्नन्तरूपाणि लिखत । ५

१. दातुम् इच्छामि =
२. भवितुम् इच्छा =
३. हनुम् इच्छुः =
४. रक्षितुम् इच्छति =
५. द्रष्टुम् इच्छतः =

ई. गिजन्तरूपाणि लिखत । ५

१. पततु =
२. पठेयुः =
३. अखादत् =
४. स्मृत्वा =
५. क्रीडिष्यामि =

IV अ. तद्धितान्तानां विग्रहं लिखत । ६

१. धार्तराष्ट्रः =
२. बली =
३. आज्ञनेयः =
४. काठिन्यम् =
५. मतिमती =
६. पितामहः =

आ. भवभूति तस्य काव्यादिकं च अधिकृत्य संस्कृतेन दश वाक्यानि लिखत । ५

(प.प.प.)

इ. गुरुलघुचिह्नम् अङ्कयित्वा, गणनाम्, वृत्तिनाम्, वृत्तिलक्षणं च लिखत । ५

रघूणामन्वयं वक्ष्ये तनुविविभवोऽपि सन् ।
तद्गुणैः कर्णमागत्य चापलाय प्रचोदितः ॥

ई. अधोनिर्दिष्टानाम् एकैकम् उदाहरणं लिखत । ६

१. कुसमासः =
२. अवधारणापूर्वपदः =
३. इतरेतरद्वन्द्वः =
४. सहपूर्वपदबहुव्रीहिः
५. द्वितीयातत्पुरुषः
६. अव्ययीभावः

उ. स्वगृहसमुच्चये (Apartment) संस्कृत-पुस्तक-प्रदर्शिनी आयोजनीया इति विषयम् अधिकृत्य गृहसमुच्चय-सङ्घ-सचिवं (Apartment Association Secretary) प्रति पत्रं लिखत । ५
